

به گزینی

الزامات و بایسته‌ها

جستاری بر بایسته‌شناسی

شایسته‌گماری

شایسته‌پروری

نویسنده: سید عبدالکریم سجادی

سرشناسه: سجادی، سید عبدالکریم
عنوان و نام پدیدآور: به گزینی، الزامات و بایسته ها / تألیف سید عبدالکریم سجادی
مشخصات نشر: قم: جباری، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۰۱ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۵۴-۲۴-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیا.
یادداشت: کتابنامه: ص ۹۹؛ همچنین به صورت زیر نویس.
موضوع: اسلام - نظام اداری - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع: اخلاق (اسلام)
موضوع: مدیران - ارزشیابی - جنبه های مذهبی - اسلام
موضوع: کنایه
رده بندی: ۲۹۷/۶۱
شماره ثبت: ۹۷۶۵۰

شناسنامه

عنوان: به فزینی (الزامات و بایسته‌ها)

نویسنده: سید عبدالکریم سجادی

ناشر: انتشارات جباری

ویراستار: جواد صحرایی رستمی

طراحی جلد: سرافیک جوانه

صفحه آراء: محمد جواد اعظمی

تایپ: اسماعیل نجفی

نوبت و تاریخ چاپ: اول ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۵۴-۲۴-۱

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

نشانی: قم، خیابان سمیه، کوچه شماره ۱۲، پلاک ۲۵۴
تلفن: ۳۷۷۴۸۳۱۳ (۰۲۵) - ۳۷۷۳۶۱۳۶ (۰۲۵)
همراه: ۰۹۱۹۳۵۴۱۳۳۷

فهرست

۱۰	مقدمه
۱۳	پیشگفتار
۱۷	فصل اول: شایسته‌ها
۱۹	خداوند و انتخاب احسن
۲۱	عواقب واسپاری امور به نااهلان
۲۳	الف) دلایل قرآنی
۲۶	ب) دلایل حدیثی
۳۰	ج) دلایل عقلی
۳۰	۱- سپردن امانت به اهل
۳۰	۲- درجه صلاحیت
۳۲	فصل دوم: شایسته‌های گماری
۳۵	انتخاب همراه با شناخت، حق مسلم حاکمیت
۳۷	پیامدهای سپردن امور به نااهلان
۴۰	زوال حکومت‌ها از منظر حضرت علی(ع)
۴۳	معیارهای برتری و فضیلت

- ۱- تقوی و تزکیه..... ۴۴
- ۲- اصالت خانوادگی..... ۴۵
- ۳- حسن اشتهار و سوابق ریشه دار اسلامی و انسانی..... ۴۶
- ۴- پاکدستی..... ۴۶
- ۵- ایثار و سابقه شرکت در جهاد..... ۴۷
- ۶- تخصص همراه با تعهد..... ۴۸
- ۷- عادت و تقوینماری..... ۵۰
- ۸- تبعیت از رهبری اسلامی..... ۵۰
- ۹- نفی همکاران رژیم‌های حار (طاغوت)..... ۵۱
- ۱۰- صداقت در قول و فعل..... ۵۲
- راستی آزمایی..... ۵۴
- ۱۱- امانت داری..... ۵۵
- ۱۲- قدرت و توانمندی..... ۵۵
- ۱۳- مردم داری..... ۵۷
- ۱۴- توانایی علمی و مهارت‌های شغلی..... ۵۸
- بایدها و نبایدها در تصمیم گیری..... ۶۰
- خدا محوری..... ۶۰
- تساوی حقوق انسانها..... ۶۱
- پرهیز از احساسات و عواطف..... ۶۱
- توجه به فضیلت‌ها و برتری..... ۶۳
- محدودیت‌ها و ملاحظات در اسلام..... ۶۵
- حب و بغض و تبعیض..... ۶۸

۶۹	تجسس در احوال شخصی دیگران
۷۰	۳- ظن و گمان سوء
۷۲	۴- پرسش از گناهان مخفی افراد
۷۴	سهل انگاری در حفظ اسرار مردم و افشای عیوب
۷۶	برگز بر لغزشهای جزئی
۷۷	عدم توجه به حقوق افراد
۷۹	توسل به دایع در بررسی ها
۸۱	پرسش از پیمان اربابان دیگر

فصل سوم: شایسته پرسش

۸۷	ظرفیت انسانی، سرمایه انسانی
۸۸	ارکان پرورش
۸۹	مدیریت بر سرمایه انسانی
۸۹	جذب منابع انسانی نخبه و شایسته
۹۰	سازماندهی مناسب و تعیین شغل
۹۱	سنجش و ارزیابی مناسب
۹۲	دانش افزایی، وظیفه حاکمیت و دستگاه های حکومتی
۹۴	۱- نیاز سنجی آموزشی
۹۵	۲- کیفیت آموزش ها
۹۵	کلام آخر
۹۹	منابع و مآخذ

بسم الله الرحمن الرحيم

«اللهم انا نرغب اليك في دوله كريمه تعزبها الاسلام و اهله و تذلل بها
انفاق و اهله و تجعلنا فيها من الدعاه الي طاعتك و القاده الي سبيلك و
تورقنا بها كرم الدنيا و الاخره»

خدایا! ما به خوار آمد و اشتیاق داریم که دولت باکرامت آن امام
زمان (عج) را به ظهور آوری و اسلام و اهلش را به آن عزت بخشی و
نفاق و اهل نفاق را ذلیل و خوار گردانی و ما را در آن دولت حقه، اهل
دعوت به طاعت و از پیشوایان راه هدایت قرار دهی و بواسطه آن
بزرگوار به ما عزت دنیا و آخرت عطا فرمایی.

مقدمه

بکارگیری صحیح رهنمودهای دینی و در عین حال کاربردی مکتب انعام بخش اسلام نه تنها مهمترین بازدارنده در مقابل پدیده‌های نامیمون در دستگاه‌های عمومی می‌باشد، بلکه عامل حیاتی و مهم در پیشرفت و پیدرپید بودن آن خواهد بود.

اگر این شبهه به‌عضی دستگاه‌های عمومی نتوانستند، بخش قابل توجهی از اعتماد عمومی جامعه را در موضوعات مختلف جلب نمایند، سخن به‌گزارف نکرده‌ایم.

به یقین بخشی از این بی‌اعتمادی و دغدغه‌های جامعه، ناشی از کم توجهی به پیاده نشدن آموزه‌های دینی در انتخاب کارگزاران شایسته و امین در دستگاه‌های عمومی می‌باشد.

امروز هر چند وقت یکبار از گوشه یک کارمندی و از مجاری رسمی و غیر رسمی، اخبار نگران‌کننده‌ای را می‌شنویم که شایسته‌ی جامعه اسلامی نمی‌باشد.

امروزه پدیده‌هایی همانند اختلاس، رشوه، سوء استفاده از مقام و موقعیت، دست اندازی و حیف و میل بیت المال، جایگزین ندادن روانه بجای ضوابط، قانون‌گریزی، بی‌توجهی به حق الله و حق الناس، استفاده از رانت‌ها، بعضی جرائم و تخلفات ناپیدا و... ناشی از بی‌توجهی یا کم توجهی در واگذاری مناصب و مشاغل به افرادی است که از شایستگی

لازم برخوردار نمی‌باشند و در این میان، ضعف و ناکارآمدی سیستم‌های نظارتی نیز مزید بر آن شده است.

چنانچه به مولفه‌های مورد تاکید اسلام و البته مورد پسند جامعه عمل می‌شد به یقین بخشی از این بی‌اعتمادی‌ها برطرف می‌گردید و نه تنها آجیبی متوجه دستگاه‌های حاکمیتی نمی‌شد، بلکه خود، نوعی سالم‌سازی دستگاه‌ها و نیز پرورش مدیران لایق و شایسته را در پی می‌داشت.

نیروهای انسانی منابع و ساختارها، ارکان اصلی همه دستگاه‌ها هستند که در بین آنها نیروی انسانی، رکن رکین و اثرگذار آن می‌باشد. بسدیهی است هرچه این رکن کیفی‌تر و بهتر باشد، زمینه‌های رشد و تعالی نیز سریعتر فراهم خواهد آمد.

از آنجا که کارگزاران، بسترهای پیشرفت و توسعه هر مجموعه هستند، لذا به هر مقداری که از مولفه‌های فضیلت و برتری برخوردار باشند، به موفقیت و بالندگی نیز نزدیکتر خواهند شد.

در این مجموعه، با الهام از تعالیم دین اسلام و تجارب ناچیز مولف در دستگاه‌های دولتی و حاکمیتی، تلاش شده است تا به اهمیت و ضرورت شایسته‌نگری و مولفه‌های کارآمد فضیلت و برتری، شایسته‌گماری در دستگاه‌های حاکمیتی، توأم با حفظ کرامت انسانها پی‌حاشه شود و امید است برای همه عزیزان، بویژه کارگزاران نظام اسلامی مفید فایده واقع شود.

در خاتمه اذعان می‌دارد:

۱- این نوشتار خالی از اشکال نبوده، لذا با جان و دل و فراخ سینه،
پایه‌ای نقطه نظرات خوانندگان عزیز خواهم بود.

- همانطور که پیش‌تر آمد، مباحث و متون این مجموعه، حاصل
تجارب چندین سال مدیریت اجرایی در سطوح مختلف دستگاه‌ها و با
نگاه کاربردی و با هدف بهبود وضعیت بوده و کوشش شده، تجرب با
الهام از تعالیم دین دین اسلام درآمیخته شده و فراروی خوانندگان تقدیم
شود. ذکر این نکته ضروری است که در تهیه و تدوین این فرازاها به هیچ
عنوان نگاه سیاسی دخیل نه‌ده‌است.

ثواب این تحقیق را به روح پاک رسول اکرم (ص)، حضرات
معصومین (ع) و شهدای عزیز تقدیم می‌نمایم.

سید عبدالکریم سجادی

پیشگفتار

«ان الله يا مرکم ان تودؤ الامنت الى اهلها واذا حکمتکم بین الناس ان
تعمکوم بالعدل.»

«خداوند به شما امر می‌کند که امانت را البته به صاحبانش باز دهید و
چون - هم بین مردم شوید، به عدالت داوری کنید.»

همانگونه از آنکه بارکده مستفاد می‌شود، در نظام الهی و اسلامی، هر
مسئولیتی به اهالی واگذار می‌شود و این یک فرمان الهی است و خود نیز
یک مرزبندی بین نظام حق و اطل محسوب می‌شود.

در بعضی از نظام‌های طاغوتی، و اسبدادی مبنای تصدی امور و
پذیرش مسئولیت‌ها، شقاوت و بی‌مسئولیتی است و توجه چندانی به
مولفه‌هایی چون فضیلت اخلاقی و انسانی ناسی‌شود اما در حکومت
اسلامی و الهی، ملاک برتری؛ ایمان، تقوی و فضیلت است و هرکس که
از لیاقت، تعهد و تخصص بیشتری برخوردار بوده باشد، اصلح بوده و
برای تصدی مسئولیت و مناصب مناسب‌تر می‌باشد.

از آنجا که در نظام الهی و اسلامی، مسئولیت‌ها امانتی در دست
کارگزاران می‌باشد، لذا ضرورت دارد متولیان امر در واگذاری امانت‌ها
الهی، دقت و توجه بیشتری مبذول دارند.

پرواضح است، چنانچه منصب بالا به انسان نالایق و کوتاه‌مقدار واگذار شود، به آن منصب ظلم شده و چنانچه منصب پایینی به شخص لایق و پرتقدری واگذار شود، به آن شخص نیز ظلم شده است^۱ و نیز محرم نمودن افراد لایق از دسترسی به مناصب، تحقیر و ذلت انسان صالح را موجب می‌شود که این خود، یک ظلم بزرگی است^۲.

نتیجه اینکه اصل در واگذاری مشاغل و مناصب، سپردن امانت به اهل آن بوده و شناخت اهل نیز جز با بررسی و تفکر میسر نخواهد بود. از فقدان تفکر است که رمام‌ساز به دست نا اهلان و فاسدان می‌افتد و بدیهی است که افراد فاسد، دستگاه‌های ناکمیتی را فاسد و دستگاه‌های فاسد، موجبات فساد جامعه را فراهم می‌آورند که حضرت علی(ع) در بیانی شریف در نامه ۶۲ نهج البلاغه فرمودند: «هیچ خطری برای جامعه اسلامی همچون خطر به کار گماردن افراد فاقد اهلیت یا کم صلاحیت نیست».

از این رو شناخت افراد، به منزله‌ی جستجو در عیوب افراد نبوده، بلکه با هدف اطمینان از لیاقت، صداقت و شایستگی افراد جهت بکارگیری در مناصب می‌باشد و این از جمله اموری است که نه تنها در تعالیم الهام بخش دین مبین اسلام نهی نگردیده، بلکه مورد تأکید نیز قرار گرفته است.

۱ - حضرت آیه الله مشکینی (ره)

۲ - حضرت آیه الله خامنه ای مقام معظم رهبری

رسول اکرم (ص):

«مالکم اعمالکم، کما تکنونون، یولی علیکم»

«کارگزاران شما (نتیجه) اعمال شما هستند، همانگونه که

هستند، بر شما - حکومت می‌شود.»

(شرح شما، ۱۰۷، ص ۲۶۰)